

Модель, образ, картина світу: диференціація понять

І. І. Широкова

Запорізький національний університет, Запоріжжя, Україна

Paper received 09.07.18; Accepted for publication 15.07.18.

<https://doi.org/10.31174/SEND-Ph2018-176VI51-17>

Анотація. Статтю присвячено аналізу поняття ‘картина світу’ та суміжних до нього ‘образ світу’ та ‘модель світу’, а також встановленню співвідношення між ними. Розглянуто сучасні концепції розуміння цих понять. Доведено необхідність диференціації моделі, образу та картини світу та обґрунтовано їх нетотожність за такими ознаками як специфічність / універсальність, схематичність / змістовність та динамізм.

Ключові слова: антропоцентричний підхід, кореляційні зв'язки, знакова репрезентація, нетотожність.

Вступ. У сучасній лінгвістиці пріоритетним є антропоцентричний підхід [4; 5; 10; 25], який передбачає представлення всіх аспектів буття людини через призму «мовної системи координат» [1, с. 278]. У межах цього підходу досліджуються як вплив людини на мову, так і вплив мови на людину, її свідомість, культуру. Людина пізнає та відтворює в мові світ ідей відповідно до власних ціннісних критеріїв. Саме тому актуальності набувають проблеми моделювання світу, відображення особливостей світобачення різних культур та індивідів, а отже їхніх картин світу.

Короткий огляд публікацій за темою. Поняття ‘картина світу’ отримало численні інтерпретації у різних галузях: культурології та філософії [6; 7], соціогуманітарних науках [12; 16; 19, с. 260; 21; 31; 35], когнітивній лінгвістиці [26; 27; 30] та лінгвокультурології [14; 8; 20]. В сучасній теорії картин світу дискутуються питання її визначення, структури, особливостей репрезентації засобами різних семіотичних систем, а також співвідношення із такими суміжними й активно вживаними в сучасній лінгвістиці поняттями як ‘образ світу’ та ‘модель світу’.

Головні положення теорії картин світу можна систематизувати так:

- картина світу – це результат одночасного бачення та конструювання світу, властивого носіям конкретної культурної традиції [24; 26];

- одиницею картини світу «відображеній у людській психіці» [18, с. 90] є концепт, який слід розуміти як «головний осередок культури в ментальному світі людини» [33, с. 43];

- засобом актуалізації цілісної картини світу є «мовні проєкції» концептів [11; 12; 14; 15; 20; 23, с. 43-45];

- у системі картини світу співіснують базовий та варіативний складники [38], базовий складник більш ригідний і виконує системоорганізуючу роль, а варіативний складник забезпечує її гнучкість, динаміку, здатність до фіксації соціальних, історичних, культурних, світоглядних тощо змін;

- універсальний та специфічний складники картини світу віддзеркалюють загальнолюдський, етноспецифічний та індивідуальний досвід носіїв мов і культур [8; 17];

- картина світу – цілісне утворення, важливими ознаками якого є гнучкість та динамізм, що забезпечує голографічне втілення світобачення у численних варіантах загальної картини світу (з цього приводу див. класифікації картин світу на основі різних критеріїв [8; 15; 26]).

Формулювання мети. Попри розробленість теорії картин світу, залишається нерозв'язаною проблема співвідношення понять ‘модель світу’, ‘образ світу’, ‘картина світу’. Одні науковці ототожнюють зазначені поняття та уживають їх як синонімічні. Інші дослідники їх диференціюють. Носії різних мов та культур діють за моделлю світу, яка є схемою, що містить світоглядні універсалії. Однак кожна людина сприймає та інтерпретує світ унікальним способом, отже, вибудовує свою картину світу. Тому доцільно визначити як спільні, так і відмінні риси близьких понять ‘модель світу’, ‘образ світу’, ‘картина світу’ та дослідити їх взаємодію.

Метою дослідження є аналіз та подальша диференціація понять ‘модель світу’, ‘образ світу’, ‘картина світу’. Реалізація мети передбачає розв'язання таких завдань: систематизувати сучасні погляди на поняття ‘картина світу’, ‘модель світу’, ‘образ світу’; консолідувальні та диференціювальні концепції їх розуміння, обґрунтувати нетотожність цих явищ з огляду на їхню специфічність / універсальність, схематичність / змістовність і динамізм.

Численні погляди на розуміння понять ‘модель світу’, ‘образ світу’, ‘картина світу’ та їх співвідношення можна об'єднати у два напрями – консолідувальний [6; 12; 27; 35] та диференціювальний [22; 32; 34; 36; 37].

Прихильники консолідувального підходу ототожнюють поняття ‘модель світу’, ‘образ світу’, ‘картина світу’. Наприклад, Г. Д. Гачев співвідносить національний образ світу з моделлю світу й стверджує, що «особлива структура спільних для всіх народів цінностей утворює національний образ світу, а в спрощеному вираженні модель світу» [6, с. 17]. Вважаємо, що такий погляд дещо спрощує образ світу, адже він завжди емоційно-наповнений, особистісно-значимий і структурує уявлення про природу, культуру, соціум, особистість, тим часом більш спрощеною матрицею світу якраз є модель світу.

Картина ж світу визначається як «глобальний образ світу, який покладено в основу світогляду людини» [27, с. 12]. Образ світу, утілений у мові, відповідає поняттю «мовна картина світу» [35]. Частково погоджуємося з цим поглядом, оскільки як образ, так і мовна картина світу не є його дзеркальним відображенням. Та все ж образ світу завжди індивідуальний, а мовна картина світу віддзеркалює національний спосіб світобачення, що формує й визначає національний характер. Тому образ світу не дорівнює картині світу, хоча й зумовлює її.

О. Качмар [12, с. 174] слушно зазначає, що коли людина пізнає світ, то формує своє уявлення про нього,

тобто в її свідомості виникає певна «картина» чи «мовна модель світу». Таку позицію можна підтримати з огляду на те, що спільність моделі та картини світу полягає у відображенні світу. Тим часом модель та картина світу відіграють різну роль у процесі такого відзеркалення.

Усе викладене свідчить про доцільність розмежування понять 'модель світу', 'образ світу' та 'картина світу'.

Дослідники, які диференціюють аналізовані явища, співвідносять модель світу та картину світу як вузьке й широке поняття. Модель світу, яка створюється у «певному креативному просторі» [36, с. 106], спричинює конкретний кінцевий результат у вигляді оформленої картини світу. Картина світу відображає дійсність та «структурується за допомогою та через посередництво моделі світу». У такий спосіб модель «репрезентується та суб'єктивується» [22, с. 121] семіотичними засобами іншого порядку.

Саме тому пропонуємо розмежовувати поняття 'модель світу' та 'картина світу' за такими ознаками як схематичність – змістовність, універсальність – специфічність.

Слушним є визначення моделі світу як «певної ідеалізованої схеми, конструкту, що осмислюється в межах структурної парадигми» [28, с. 26]. Модель світу дескриптивна та спрямована на категоризацію світу за допомогою бінарних опозицій (верх – низ, внутрішнє – зовнішнє, центр – периферія тощо). Прикладом може слугувати балканська модель світу, що була об'єктом спостереження Т. В. Цив'ян [37]. На думку дослідниці, балканський лінгвокультурний простір оперує, насамперед, такими протиставленнями, як 'розчленування, роз'єднання – зв'язок, з'єднання', 'розосередження на морі – компактність, зосередження на материку', 'рівність – нерівність', 'відкритість – закритість' тощо [37, с. 72]. Носії балканської культури оперують цими антиномічними категоріями, усвідомлюють їх важливу роль в осягненні світу речей, явищ, ідей, людини.

Можна сказати, що картина світу втілює модель світу, а не «створює її каркас», як наполягає Л. В. Санжеєва [29, с. 36]. Саме тому поділяємо думку В. М. Топорова [34] про модель світу «як спрощене відображення всієї суми уявлень про світ всередині окремої традиції, взятих в їхньому системному та операціональному аспектах» [34, с. 161]. Модель світу осягається раціональним, а не емпіричним рівнем.

У моделі світу зафіксовані основні світоглядні універсали народу. Вона має статичну форму, що мало змінюється, та використовує бінарні ознаки, набір яких є універсальним засобом опису семантики світу. Тим часом картина світу специфічна, оскільки визначається особливостями діяльності, образу життя та національної культури народу. Вона трансформується швидко, залежно від особистісних якостей людини.

Образ світу можна визначити як «естетичне бачення світу» [3, с. 162], яке «домінує, коли акцентують на культурі та мовній свідомості членів певної лінгвокультурної спільноти» [9], а про мовну картину світу говорять, коли за основу обирають факти міжмовної подібності та відмінності. Як вважає В. М. Манакін, окремі фрагменти мовної картини світу ще довго «зберігають пережиткові, реліктові уявлення» [23, с. 44]

людей про створення світу. Кожний народ має своє засадниче розуміння світу та закони буття, яких він дотримується. Наприклад, для американської культури не актуальна прикмета про чорну кішку, що приносить невдачу, якщо перейде дорогу пішоходу. Зображення цих тварин часто з'являються на вітальних листівках з побажанням "Good Luck" [23, с. 70], адже чорна кішка в американській культурі – це символ успіху та несподіваного везіння.

Слід зважити й на те, що картина світу іноді тлумачиться як ще більш широке поняття, що фіксує знання, цінності, накопичені представниками суспільства упродовж життя багатьох поколінь. Це – «загальний рівень уявлень суспільства про світ» [31]. Образ світу – психологічний феномен, на який перетворюється відображений у свідомості людини світ, і який «становить початок творення знаку» [2, с. 18]. Становлення образу світу в людини пов'язане з її переходом за межі «безпосередньо чуттєвої картинки» [19, с. 260]. Тому справедливо й те, що образ світу індивідуальний і визначається як індивідуальне емотивно-сміслові відзеркалення соціальної картини світу у свідомості конкретної людини. Тоді можна стверджувати, що образ світу – це «системоутворювальний компонент для картини світу» [16]. За влучним висловленням О. Качмар, картина світу «охоплює» [12, с. 173] образ світу.

Кореляційні зв'язки між поняттями 'образ світу' та 'картина світу', за визначенням С. М. Симоненко [32, с. 49], можна встановити тільки через смисловий зв'язок цих понять з активністю суб'єкта. З одного боку, існує зв'язок 'картина світу – активність суб'єкта – образ світу'. Тоді образ світу суб'єкта діяльності є похідним від картини світу і це можна розглядати як розпредмечення картини світу. З іншого боку, існує смисловий зв'язок 'образ світу – активність суб'єкта – картина світу', тобто в процесі створення образу світу суб'єкта діяльності виникає його картина світу як процес опредмечення навколишнього світу.

Отже, модель світу – це структура та знакова репрезентація картини світу. Образ світу створює передумову картини світу, її ядерну структуру. А картина світу містить систему образів унаслідок особливого «бачення й конструювання світу» [24, с. 48] відповідно до логіки світорозуміння.

На підтвердження цього визначення наведемо приклад картини світу давніх ісландців, яку описала Т. О. Козлова. Уявлення цього народу про структуру світу містять просторову опозицію 'верх – середина – низ', у якій «сакральні сфери займають крайні полюси верх і низ, а мирська сфера – проміжний рівень» [13, с. 91]. Картині світу давніх ісландців властиве протиставлення «активне (верхній світ) та пасивне (нижній світ) начала», що характерно для «космогонічної концепції походження світу» [13, с. 91]. Дослідницею доведено, що верхній світ у мовній картині світу цього народу актуалізується образами чогось швидкого, легкого, що здійснюється в повітрі, і реалізується символічною функцією початкової фонестеми *gn-* із дзвінком приголосним в ініціалі (*Gná* – "богиня, персоніфікація свіжого повітря", *gnap-turn* – "вежа" тощо) [13, с. 81]. Верхній світ протиставляється нижньому, який представлений образами видиху, мороку, тиші та актуалізований за допомогою фонестеми *hn-* із глухим щілинним приго-

лосним (*hnerra* – “бути зігнутих вниз”, *hnakk-band* – “якірний ланцюг”). Мирський світ, що має серединне розташування, суміщає характеристики верхнього і нижнього світів, тим самим віддзеркалює проміжну ланку цієї тріади. Актуалізує цей рівень фонестема *kn-* із глухим зімкненим приголосним (*knatta* – “підняти голову”, *kné* – “коліно”) [13, с. 81]. Отже, картина світу давніх ісландців реалізується вербальними засобами.

Висновки. Поняття моделі, образу та картини світу взаємозалежні, але нетотожні за низкою ознак. З огляду на специфічність / універсальність, модель світу виявляється універсальною, інваріантною для носіїв різних мов і культур. Вона виконує категоризувальну та інтегративну функції: класифікує світ за допомогою системи універсальних бінарних опозицій та поєднує різні концептосфери. Образ же світу специфічний: він формується в результаті розвитку індивідуальної та колективної свідомості та віддзеркалює її. Образ світу виконує орієнтувальну функцію – спрямовує людину в світі та в її поведінці. Картина світу також специфічна, оскільки містить як світосприйняття певної історичної епохи, так і специфіку образу життя кожного народу. Картина світу, яка формується у кожного індивіда, корелює з досвідом етносу, виконує регулятивну (скеровує життєдіяльність людини), адаптивну (в картині світу фіксуються лише ті зміни, що мають продуктивний характер) та пізнавальну функції.

За огляду на схематичність / змістовність, модель світу – це ідеалізована схематизація об'єктів реального світу. На основі моделі світу люди сприймають дійсність і будують образ світу, що існує в їхній свідомості. Він менш схематичний, однак є структурою, у якій

втілена ідея про типовий стан реальності. Водночас, образ світу змістовний, оскільки він є емоційно-наповненим і особистісно-значимим. Тим часом картина світу наповнена сукупністю образів, найбільш змістовна й інформативна. Вона є цілісним уявленням про довкілля, його інтерпретацією, а не відображенням.

З огляду на динамізм, модель світу узвичаєна та має статичну форму, що мало піддається змінам. Образ світу відносно стабільний, його основу складають цінності, пріоритети та специфічні соціальні стереотипи, він орієнтує людину в середовищі. Картина світу динамічна, оскільки змінюється під впливом життєвих ситуацій та в залежності від особистісних рис людини, її емоційного стану, адже саме емоції найбільше впливають на світобачення людини.

Потреба у розмежуванні понять ‘модель світу’, ‘образ світу’, ‘картина світу’ може бути необхідною при дослідженні художньої картини світу, адже її виникнення – результат особливої концептуалізації творчою особистістю фрагментів буття. Саме вивчення індивідуальної картини світу митця дозволяє досягти символі епохи, що формують як картину світу в цілому, так і художню картину світу окремого художника. Кожна людина, і творча зокрема, сприймає та відтворює реальність унікальним способом: вона виокремлює такі головні образи, які відповідають її суб'єктивним особливостям. А отже й вербалізація уявлень про світ маркується суб'єктивністю. Диференціація понять ‘модель світу’, ‘образ світу’, ‘картина світу’ дозволить виокремити специфіку засобів актуалізації певних концептів, а також виявити відмінності між індивідуальним когнітивним простором та когнітивною базою лінгвокультурної спільноти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрейчук Н. І. Антропоцентрична парадигма сучасної лінгвістики: ідеологія і програми досліджень. *Лінгвістичні студії*. 2008. Вип. 17. С. 274-278. URL: <http://litmisto.org.ua/?p=8137> (дата звернення: 16.11. 2017).
2. Андрейчук Н. І. Мовний знак через призму філософської категорії відношення. *Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]*. Серія: Філологічна. 2012. Вип. 26. С. 17-19.
3. Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества. Москва: Искусство, 1979. 424 с.
4. Бачевич Ф. С. Філософія мови: Історія лінгвофілософських учень: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2008. 240с.
5. Бенькевич Г. А. Антропоцентризм у сфері фразеології. *Наука в інформаційному просторі: матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф., 10–11 жовт. 2013 р.: у 8 т.* – Т. 6: Наукові дослідження з філології. Дніпропетровськ: Біла К. О., 2013. http://www.confcontact.com/2013-nauka-v-informatsionnom-prostranstve/fl6_benkevich.htm
6. Гачев Г. Д. Национальные образы мира: Курс лекций. Москва: Издательский центр «Академия», 1998. 432 с.
7. Головачева А. В. Картина мира и модель мира в прагматике заговора. *Исследования в области балто-славянской духовной культуры. Заговор*. Москва: Индрик, 1993. № 4. С. 196-211.
8. Голубовська І. О. Етноспецифічні константи мовної свідомості: автореф. дис. ... доктора філол. наук: 10.02.15. Київ, 2004. 29 с.
9. Залевская А. А. Национально-культурная специфика картины мира и различные подходы к ее исследованию. *Языковое сознание и образ мира: Сб. научных статей*. 2000. URL: http://www.ilingran.ru/library/psylingva/sborniki/Book2000/html_204/1-5.html
10. Заремська І. М. Мовна картина світу як об'єкт лінгвістичних досліджень. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови. 2011. Вип. 7. С. 396-402.
11. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. Волгоград: Перемена, 2002. 477 с.
12. Качмар О. Проблема співвіднесення концептуальної та мовної картин світу. *Актуальні питання гуманітарних наук*. – 2014. Вип. 9. С. 173-178.
13. Козлова Т. О. Образна та діаграматична іконічність звукової організації мови: давньоісландські фонестеми gn-, kn-, hn. *Нова філологія*. 2013. № 55. С. 77-98.
14. Колшанский Г. В. Объективная картина мира в познании и языке. Москва: Наука, 1990. 107 с.
15. Корнилов О. А. Языковые картины мира как производные национальных менталитетов. 2-е изд., испр. и доп. Москва: ЧеРо, 2003. 349 с.
16. Корочкин Ф. Ф. Картина мира и образ мира как технологии социогуманитарного исследования. 2012. URL: <http://aesthetics-herzen.narod.ru/issl.html> (дата звернення: 16.06. 2017).
17. Красных В. В. Когнитивная база vs культурное пространство в аспекте изучения языковой личности (к вопросу о русской концептосфере). *Язык, сознание, коммуникация: Сб. статей / Ред. В. В. Красных, А. И. Изотов*. Москва: «Филология», 1997. Вып. 1. С. 128-144.
18. Кубрякова Е.С. Концепт / Е.С. Кубрякова // Краткий словарь когнитивных терминов. – М.: Филологический ф-т МГУ, 1996. – С. 90-94.

19. Леонтьев А.Н. Избранные психологические произведения: в 2 т / А.Н. Леонтьев. - М.: Педагогика, 1983. - Т. 2. - 320 с.
20. Лисиченко Л.А. Лексико-семантичний вимір мовної картини світу / Л.А. Лисиченко. - Х.: Вид. рупа «Основа», 2009. - 191 с.
21. Мазлумян С. В. Картина мира и образ мира?! / С. В. Мазлумян // Мир психологии. 2009. - № 4. - С. 100-109.
22. Маковский М.М. Язык – миф – культура: Символы жизни и жизнь символов. – М.: Русские словари, 1996. – 320 с.
23. Манакин В.Н. Сопоставительная лексикология. – К.: Знання, 2004. – 326 с.
24. Маслова В.А. Когнитивная лингвистика: учеб. пособие / В.А. Маслова. – Минск: ТетраСистемс, 2004. – 256 с.
25. Наваренко І.А. Антропоцентрична парадигма дослідження мовної картини світу // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. – 2014. - № 10. Том 1. – С. 154-156.
26. Попова З.Д. Язык и национальное сознание / З.Д. Попова, И.А. Стернин. Воронеж: Истоки, 2007. – 61 с.
27. Постовалова В.И. Картина мира в жизнедеятельности человека // Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира. – М.: Наука, 1988. – С. 8 -69.
28. Сасвич І.Г. Теорія картини світу: ключові поняття // Лінгвістика. Збірник наукових праць. – 2012. - № 2 (26). – С. 18-27.
29. Санжеева Л.В. Концепция модели мира (образ мира - картина мира – модель мира: соотношение понятий): Учебное пособие. – Спб.: Астерион, 2010. – 45с.
30. Серебrennikov Б.А. О материалистическом подходе к явлениям языка. – М.: Наука, 1983. – 318 с.
31. Середкина Н.Н. Этническая картина мира в контексте современных социальных исследований // Социодинамика. — 2014. - № 10. - С. 26-59. – Режим доступа: http://enotabene.ru/pr/article_13441.html
32. Симоненко С.М. Аналіз категорій “образ світу” та “картина світу” у контексті дослідження візуально-мисленневих стратегій // Наука і освіта. – 2007. - № 3. – С. 47-52.
33. Степанов Ю.С. Константы: Словарь русской культуры: Изд. 3-е, испр. и доп. – М.: Академический Проект, 2004. – 992 с.
34. Топоров В.Н. Модель мира (мифопоэтическая) // Мифы народов мира: Энциклопедия. - М., 1980. - Т. 2. - С.161-166.
35. Турсиду Н.Ю. Розуміння "картини світу" і "моделі світу" в лінгводидактичному аспекті під час вивчення російської мови як іноземної студентами-греками / Н.Ю. Турсиду // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Педагогіка. - 2016. - Вип. 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2016_1_11.
36. Тхорик В.И. Языковая личность (Лингвокультурологический аспект): Дис. ... док. филол. наук: спец. 10.02.19 “Общее языкознание, социолінгвістика, психолінгвістика”. - Краснодар: Кубанский государственный университет, 2000. – 304 с.
37. Цивьян Т.В. Модель мира и ее лингвистические основы. Изд. 3-е, доп. – М.: КомКнига, 2006. – 280 с.
38. Шелестова Л.В. Картина світу як проблема дослідження гуманітарних наук // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. / Ін-т проблем виховання НАПН України. - Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2011. - Вип. 15, Кн. 1. - С. 25-35.

REFERENCES

1. Andreichuk, N.I. Antropocentric paradigm of modern linguistics: ideology and programs of researches // Lnhvistychni studii, 2008. Is.17. P. 274-278. URL: <http://litmisto.org.ua/?p=8137> (Date of the address: 16.11. 2017).
2. Andreichuk, N.I. The language sign through the prism of the philosophical category of relation // Naukovi zapysky [Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia"]. Philological series, 2012. Is. 26. P.17-19.
3. Bahtin, M.M. Esthetics of verbal creativity. Moscow: Iskusstvo, 1979. 424 p.
4. Batsevych, F.S. Language philosophy: History of lingvophilosophical doctrines: textbook. Kyiv: publishing centre “Akademiia”, 2008. 240 p.
5. Benkevych H. A. Anthropocentrism in the sphere of phraseology // Nauka v informatsionomu prostori: materials of IX International academic and research conference, October 10-11 2013: in 8 volumes. Vol. 6. Scientific researches in philology. Dnipropetrovsk: Bila K. O, 2013. http://www.confcontact.com/2013-nauka-v-informatsionom-prostranstve/fl6_benkevich.htm
6. Gachev, G.D. National images of the world: Course of lectures. Moscow: publishing centre “Akademiya”, 1998. 432 p.
7. Golovacheva, A.V. Worldview and model of the world in the pragmatics of a plot // Researches in the field of Balto-Slavic spiritual culture. Plot. Moscow: Indrik, 1993. №4. P. 196-211.
8. Holubovska, I. O. Ethnospecific constants of language consciousness: abstract of the thesis on receiving Doctor of Philology degree: 10.02.15. Kyiv, 2004. 29 p.
9. Zalevskaya, A.A. National and cultural specifics of the worldview and various approaches to its research // Language consciousness and image of the world: Collection of scientific articles, 2000. URL: http://www.ilingran.ru/library/psylingva/sborniki/Book2000/html_204/1-5.html.
10. Zaremska, I.M. Linguistic worldview as object of linguistic researches // Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Series 10: Problems of Ukrainian grammar and lexicology, 2011. Is. 7. P. 396-402.
11. Karasik, V.I. Language circle: personality, concepts, discourse. Volgograd: Peremena, 2002. 477 p.
12. Kachmar, O. Problem of correlation of the conceptual and linguistic worldviews // Aktualni pytannia humanitarnykh nauk, 2014. Is. 9. P. 173-178.
13. Kozlova, T.O. Imagic and Diagrammatic Iconicity in the Sound Shape of Language: Old Icelandic *gn-, hn-, kn-* phonostemes // Nova filolohiia, 2013. № 55. P. 77-98.
14. Kolshanskiy, G.V. Objective worldview in cognition and language. Moscow: Nauka, 1990. 107 p.
15. Kornilov, O.A. Linguistic worldviews as derivatives of national mentalities. 2nd edition corrected and added. Moscow: Chero, 2003. 349 p.
16. Korochkin F. F. Worldview and image of the world as technologies of socio-humanistic research. 2012. URL: <http://aesthetics-herzen.narod.ru/issl.html> (Date of the address: 16.06. 2017).
17. Krasnyih, V.V. Cognitive base vs cultural space in the aspect of the language personality studying (to the question of the Russian sphere of concepts) // Language, consciousness, communication: Collection of scientific articles / Editor V.V. Krasnyih, A.I. Izotov. Moscow: Filologiya, 1997. Is.1. P. 128-144.

Model of the world, image of the world, worldview: differentiation of the concepts

I. I. Shyrokovska

Abstract. The article deals with the notion of a worldview and related concepts of a model of the world and image of the world and explores their correlation. It gives the analysis of modern conceptions on understanding of these notions. The article proves the necessity of differentiation of model, image of the world and worldview and justifies that they are nonidentical according to such indications as sketchiness / pithiness, universality / specificity and dynamism.

Keywords: anthropocentric approach, correlation, sign representation, not identity.